

ཁྱེད་ཀྱི་ཆུས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་རྟོགས་རམ་ ཉིན་མོ་ཐོངས་སྡོ་བཞི་པར་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བ།

ལྷ་ས་འི་མ་ཉམ་འབྲེས་སྐྱོན་སྐྱོར་
ལྷེ་གནས་མུ་གནས་ཆུལ་འབྱུར་
གསལ། ཉིན་ཤས་ཤིང་། ཁྱེད་ཀྱི་ན་
ཆུས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་
རྟོགས་རམ་ཉིན་མོ་ཐོངས་སྡོ་བཞི་པར་
བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བ་རེད།

ད་ལོའི་གཅི་དྲན་ནི་ཚན་ཆལ་ལ་
བརྟེན་ནས་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལ་རྟགས་
རམ་བྱེད་པ་དང་མཛེས་པའི་འཚོ་བ་
མཉམ་སྦྲུང་བྱེད་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། བྱིད་
སྤྲིའི་ཐོག་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ལས་
གཏོང་པའི་འབྲས་མི་གཉིས་ཀྱིས་《དབང་
པོ་སྐྱོན་ཅན་སེམས་ཁམས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་
ལས་རྩི་ལྷར་སྒྲུབ་དགོས》ཞེས་པ་དང་།
《དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ལས་གཏོང་ཉམས་
སྦྱོར》ཞེས་པའི་ཚིང་སྐར་མཉམ་སྦྲུང་བྱས་
པའི་ཐོག་ནས་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ལས་
གཏོང་པའི་སློབ་བརྟན་འབྱུར་མེད་དང་མི་

མདོན་པའི་སྒོ་བས་ཤུགས་མཚོན་ཡོད།
དེ་རྗེས་སྐལ་བཟང་མེ་རྟག་རྟེལ་དབྱེད་ས་
ཚོགས་པ་དང་རྒན་ཚོན་ཉིན་མོ་ལྷ་སྐྱོར་ལྷེ་
གནས་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་དངོས་ཀྱི་ལྷ་དྲ་མོ་
བ་ཚོར་ནང་མ་《སྐལ་བཟང་གྲིག་
ཀྲིག》དང་། སྐུ་སྐྱོན་《སྐལ་བཟང་
ལགས》 ཟུང་གཞས་སོགས་དོ་མཚར་ཆེ་
པའི་རིག་ཆལ་ལེ་ཚོན་འཁྲབ་སྟོན་བྱས་ནས་
མཉམ་ཏུ་སྒྲི་སྒྲུང་དང་འཆམ་མཐུན་ལྷན་
པའི་སྒོ་ནས་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལ་རྟགས་
རམ་བྱེད་པའི་ཉིན་མོ་བཟུངས་པ་རེད།

བྱིད་སྤྲི་སྤེལ་ཡུལ་དུ། ད་དྲིང་
དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ན་ཆུས་
དམངས་སྤྱིད་ཅུས་ཀྱི་དམངས་པན་སྤྱིད་
རྒྱས་འག་གསལ་སྐོན་བྱས་པའི་བྱང་དུ་
སོགས་དེལ་བསྐྱེགས་དབྱེད་ཡིག་དང་དེལ་
བསྐྱེགས་ཡིག་ཆ་སྐྱད་དེ་དབང་པོ་སྐྱོན་
ཅན་ལ་དྲོན་དངོས་སོག་སེམས་ཁུར་བྱིད་

ཅིང་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ལ་པན་པའི་སྤྱིད་
རྒྱས་འག་གསལ་པོར་བཤད་ནས་ཁོང་ཚོར་
ཉར་དང་སྤྱིད་གཞུང་གིས་དབང་པོ་སྐྱོན་
ཅན་ལ་ཤུགས་ཁུར་དྲ་དགེས་སྐྱོར་བྱིད་
བཞིན་ཡོད་པ་དེ་དངོས་སྡོ་ཚོར་སྐུབ་པར་
བྱས་པ་རེད།

ཁྱེད་ཀྱི་ན་ཆུས་དམངས་སྤྱིད་ཅུས་ཀྱི་
ཅུས་ཀྲང་ལུའི་ནན་ཀྲིས་སྤྲད་ཚིན་ང་ཚོས་
དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་བྱ་གཞག་དེང་
རབས་ཅན་དུ་འབྱུར་བར་སྐལ་འདེད་
གཏོང་པའི་སོ་སྐྱོན་གྱི་ལས་འགན་སྒྲིག་ཏུ་
ཁྲངས་ཏེ་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ལས་དྲོན་
ཀྱི་སྐྱེས་ཚད་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་མཐོ་རུ་
བཏང་ནས་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་བྱ་
གཞག་ཁྱོད་ཡོངས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་དྲ་
བསྐྱེགས་ཡིག་ཆ་སྐྱད་དེ་དབང་པོ་སྐྱོན་
ཅན་ལ་དྲོན་དངོས་སོག་སེམས་ཁུར་བྱིད་
(དཔལ་སྐུབ་སྐབས་རྒྱལ་ཀྱིས་སྐྱར་ཞུས་བྱས)

གྲོང་ཁྱེད་གྱི་འགོ་བྱིད་མལ་གྱི་བྱང་དཀར་རྒྱུང་དུ་ཕེབས་ནས་གཞི་རིམ་བཅོས་ སྐྱོར་གི་པན་ཅུས་ཆེ་དུ་གཏོང་བའི་ལས་དོན་ལ་བརྟག་ཞིབ་གནང་བ།

(ཡར་ཁོས་དང་པོར་མཐུད) ལྷ་སྐྱོན་གིས་
སྤྲང་ཁྱེར་ཡོངས་ལྷ་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོར་གི་
པན་ཅུས་ཆེ་དུ་གཏོང་བའི་བྱ་སྐྱོད་སྤེལ་བ་ནི་
སྤྲང་ཁྱེད་ཀྱིས་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོར་མ་ལག་
དང་བཅོས་སྐྱོར་ཅུས་པ་དེར་རབས་ཅན་དུ་
འབྱུར་བའི་འཇུགས་སྐྱོར་ལ་ཤུགས་སྐོན་རྒྱག་
ཆེད་བཏོན་པའི་ཐབས་རྒྱས་གལ་ཆེན་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་། ཚན་པ་འག་གིས་གྲོང་ཁྱེར་
ཡོངས་ཀྱི་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོར་གི་པན་ཅུས་
ཆེ་དུ་གཏོང་བའི་བྱ་སྐྱོད་བཀོད་སྐྱེག་སོགས་
འདུ་དང་དེ་བཞིན་ཆུ་ཅི་ཤེད་ཡི་ཏུ་ཆའི་
ཡིས་བཀོད་སྐྱེག་སོགས་འདུའི་སོག་གནང་
བའི་གཟུར་བཤད་ཀྱི་དཀྱིངས་དོན་ལག་
བསྟར་དོན་འཁྱོལ་གཏོང་ཟབ་བྱས་
ཏེ། བསམ་སློང་དང་བྱ་སྐྱོད་དེ་གྲོང་ཁྱེད་ཀྱི་
བཀོད་སྐྱེག་སྐྱོར་བྱེད་ཐོག་གཅིག་ལུར་ཡོང་
ཡར་ཐོན་ཡོང་བར་སྐར་བས་སྐལ་འདེད་
གཏོང་རྒྱ་ལྷན་ཞེས་བཤད།

(དཔལ་སྐུབ་སྐབས་རྒྱལ་ཀྱིས་སྐྱར་ཞུས་བྱས)

“ཅན་བཞི་མཉམ་འབྲེས་”མཐའ་འཁྱོརས།
“འདུ་འགྲོད་ལུ”ལག་བསྟར་བཅས་བྱས་ཏེ་
བསམ་སྐྱོག་ས་སྐར་བས་གསལ་བ་ཚོ་
དང་། དེས་གནས་གནད་ལ་འཁེལ་
བ། གནད་སྐྱོན་ཤུགས་འདོན་བཅས་བྱས་
ནས་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོར་གི་པན་ཅུས་ཆེ་དུ་
གཏོང་བའི་བྱ་སྐྱོད་གཏོང་ཟབ་དང་ཏན་ཏིག་
དང་སྤེལ་རྒྱར་སྐལ་འདེད་ཏན་ཏིག་གཏོང་
དགོས་པ། 《ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་དཔྱ་མིག་ཅན་
ཀྱི་ཞབས་ཞུའི་དོ་དམ་སྤེལ་ཡིག》དང་《ལྷ་ས་
གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྤེལ་ས་དོ་དམ་སྤེལ་ཡིག》རྒྱ་
ཁྲབ་དང་དེལ་བསྐྱེགས་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་པ་ཟབ་
མི་ཞིག་གཏོང་བ་དང་། དམངས་ཡོངས་ཀྱི་
ཁྱིམ་སྐྱོར་འདུ་ཤིས་ཟབ་དུ་གཏོང་དགོས་
པ། མི་དམངས་འབྲས་ཚོགས་ཀྱི་འབྲས་
མིས་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོར་གི་པན་ཅུས་ཆེ་དུ་
གཏོང་བའི་ལས་དོན་ཁྱོད་དམངས་ཀྱི་འདོད་
སྤོལ་དོ་ཁུར་དང་། ཅུས་ཐག་གཅོད་པའི་

ནང་ཞུགས་པ། སྤྱིད་རྒྱས་དོན་འཁྱོལ་ཡོང་
བར་སྐལ་འདེད་གཏོང་བ་བཅས་ཀྱི་ཅུས་པ་
གལ་ཆེན་འདོན་སྤེལ་གང་ལེགས་བྱས་
ཏེ། མི་དམངས་འབྲས་ཚོགས་ཀྱི་འབྲས་མི་
དང་མང་ཚོགས་དབར་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་
བྱིད་ཤུགས་ཆེ་དུ་གཏོང་དགོས་པ། གཞི་
རིམ་གྱི་འཐབས་མ་དུ་ན་མའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་
ཉེ་འབྲས་དུ་བསྐྱོད་དེ། དཀའ་ངལ་དང་
གནད་དོན་དང་། བསམ་འཆར་དང་གྲོས་
འགོ་ཉན་འཇོག་དང་བསྐུ་རུབ་བྱས་
ནས། དམངས་འཚོའི་དོན་དངོས་གནད་
དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱར་སྐལ་འདེད་གཏོང་
དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་རེད།

གྲོང་ཁྱེར་མི་དམངས་འབྲས་ཚོགས་
རྒྱན་ལས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་རྟོ་ལུ་
ཅིན་རུ་བརྟག་ཞིབ་གནང་བར་ལྷན་དུ་ཕེབས་
ཡོད་པ་རེད།

(ལུར་སྐྱོན་གྱིས་སྐྱར་ཞུས་བྱས)

རང་གྲོང་གིས་མཛེས་སྒྲིངས་ཁུལ་གྱི་འཇུགས་སྐྱོན་ལ་སྐལ་འདེད་བྱགས་ཆེན་ བཏང་ནས་ཁུད་ལྷན་ཡུལ་སྐོར་འཕེལ་རྒྱས་ལ་རྟགས་རམ་བྱས་པ།

(ཡར་ཁོས་དང་པོར་མཐུད) གཞིས་ཀ་ཚེ་
སྤྲང་ཁྱེར་རྒྱལ་ཚེ་མཐོ་རིམ་སྤྱོད་འཕྲིའི་གི་
ཏར་སྤྱི་ཁྲབ་ཀྱི་ཕུ་ལུ་ཕུ་ཅི་ཆོད་སྐྱེས་ཀྱི་ནང་
ལྷན་ཡུབ་ཞིང་རར་ལྷ་སྐོར་དུ་ཡོང་ཐོངས་
དང་པོ་ཡིན། དེ་གས་ཚོགས་གང་ཅིའི་ཐད་
ཉ་ཅད་ཡག་པོ་འདུག ད་ཆོས་གསར་
བཅའི་སྤྱི་དཔྱད་པ་ལ་རྒྱས་སོན་གཏིང་ཟབ་
བྱས་ཡོད། ལྱིས་འབྱུང་། སྤོབ་ལུའི་དགེ་
སྤྱོད་སྤྱི་འཇུགས་བྱས་ནས་ལྷན་ཡུབ་ཞིང་
རར་ལྷ་སྐོར་དྲང་སྤྱོད་སྐྱོར་བྱས་ཏེ། ཁོང་
ཚོར་“བོད་སྐྱོད་པ་ཆུན་ལས་ཀྱི་སྤྱི་དང་
སྐབས་”ལ་རྒྱས་སོན་དང་གསར་བཅའི་སྤྱོད་
གསོ་དང་ལེན་བྱེད་དུ་འཇུག་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་
བཤད།

ལྷན་ཡུབ་ཞིང་ར་ནི་1966ལོར་
བསྐྱར་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་ཆའི་
གཞིན་རུ་ཤེས་ལྷན་པས་ཏར་ཡུང་དབྱེད་གི་
འཕྲོད་སྤེལ་དང་ལེན་ཏུར་ཐག་བྱས་ཏེ།
ས་གནས་དེ་གའི་སོན་སྤྱོད་དང་འཚོ་བའི་ཆ་
རྒྱུན་ལེགས་བཅོས་སྐར་ལས་ལེགས་པ་དང་
ས་གནས་དེ་གའི་འབྲུ་རིགས་མཁོ་སྤྱོད་ཅུས་
ལྷན་མི་འདར་བ་སོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་
གཅོད་བྱ་ཆེད། ས་གནས་དེ་གའི་ལས་
བྱིད་པ་དང་མང་ཚོགས་མཉམ་ཟམ་མཉམ་
འབྲུར་དང་མཉམ་ཏུ་ངལ་ཚོལ་བྱས་ཏེ།
སོན་སྤྱོད་ཆ་རྒྱུན་ཉ་ཅད་དཀའ་འཚོགས་ཆེ་
པའི་གནས་ཚུལ་འོག་གསར་དུ་བསྐྱར་བ་
ཞིག་རེད། སོ་དོ་བརྟུ་ལྷག་སྐྱེག་ཅོམ་རིང་
ཞིང་རའི་ལས་བཟོ་ཡོངས་ཀྱིས་རྟོག་ཅ་
གཅིག་སྤེལ་དང་། འབད་བཅོན་ཏུར་
ཐག་གཅིག་སེམས་གཅིག་སྤེལ་བཅས་
བྱས་ནས་ཁུ་མི་མེར་བོད་སྤྱོངས་ཀྱི་དཔལ་
འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ལེགས་སྐྱེས་གལ་ཆེན་
སྤེལ་ཡོད། 2009མོ་ནས་2013ལོའི་
བར། ལྷན་ཡུབ་ཞིང་རའི་གནས་ཡུལ་སྤྱི་
པ་སྤེལ་སྤྱོད་སྤྱོངས་སྤྱོངས་པ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་

ལྷན་ཡུབ་ཞིང་ར་ནི་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་
ཀྱི་རིག་དངོས་སྤྱོད་སྐྱོར་ཆོན་པར་བདམས་
པ་རེད། སོ་སྐྱོན་གྱི་གསར་བཅའི་རྗེས་
ལུའི་དར་སྤྱོད་སྐྱོར་དེ་བས་ལེགས་པ་བྱེད་པ་
དང་འབྲེལ་གསར་བཅའི་སོན་ཁུངས་སྤྱོད་དེ་
“སོད་སྤྱོད་པ་ཆུན་ལས་ཀྱི་སྤྱི་དང་སྐབས་”དེལ་
བསྐྱེགས་བྱ་ཆེད། 2016ལོའི་ཟླ་10
པར། ལྷན་ཡུབ་སྤྱོད་གིས་ལྷན་ཡུབ་ཞིང་
རའི་གནས་ཡུལ་སྤྱི་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་ལས་
གཞི་སྤེལ་འཕོ་སྐྱེགས་པ་དང་། 2019ལོའི་
ཟླ་3ཚེས་28ཉིན་དངོས་སྤྱོད་སྤྱོད་གཏོང་
འཕོ་སྐྱེགས་ཤིང་། རྒྱལ་ཁབ་དང་།
སྤྱོངས་ཀྱི་དྲོང་ཁྱེར། རྒྱང་བཅས་རིམ་པ་
འག་གི་ཚན་པ་ལས་ལྷན་ཡུབ་ཞིང་རར་སྤོབ་
གསོའི་རྟོན་གཞི18བཅུགས་ཡོད།

ལྷན་ཡུབ་ཞིང་ཁྱེར་ཁྱེར་ཁྱེར་ཁྱེར་
པའི་སྤྱི་ཁྲབ་སྤྱི་གཉེར་གཞོན་པ་དང་བོད་
ཏིང་མའི་རིག་གནས་ཡུལ་སྐོར་འཕེལ་རྒྱས་
ཆེད་ཡོད་ཀྱང་མའི་ལག་བསྟར་དུང་མི་ཉན་
པའི་ཏུང་གིས་སྤོ་དུ་བཏེར་སྤྱོད་བྱས་
སྤོ། ལྷན་ཡུབ་ཞིང་རས་ཁྱོན་མི་མེད་ས་
ཁྱི6.5ལྷག་ཅོམ་ལ་སྤེ་ལེན་ཞུས་པ་དང་།
ད་ལོ་སྤོབས་སྤོབས་མི་མེད་ས་2500ལྷག་ཅོམ་
ལ་སྤེ་ལེན་ཞུས་ཡོད། 2023ལོའི་ཟླ་12
ཚེས་31ཉིན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་A3རིམ་པའི་
མཛེས་སྤྱོངས་ཁུལ་དུ་ལུར་ཅིང་། ད་ཆོས་
འབྲེམས་སྤོན་དེ་སྤོན་གྱི་ཅ་གཉིས་སྤོམས་
དོས་ནས་ཅ་གསུམ་སྤོམས་དོས་སྤོམ་སྤོར་ནས་
སྤོ་འོད་སྤོག་ལག་ཅལ་དང་ད་ཡོད་ཀྱི་
འཇུགས་སྐྱོན་སྤྱོད་དེ་སྤོབ་མའི་ཉལ་ཁང་
སྤྱོད་ཤུགས་ཆེ་དུ་བཏང་ནས་མཉམ་འབྲེལ་
ཀྱི་ཚོར་སྤྱོད་ཟབ་དུ་བཏང་ཡོད། ལྷ་སྐོར་
བ་རྒྱལ་ལ་ལོ་དེའི་དཀའ་འབྱུང་འབད་
འཐབ་ཀྱི་སྤྱོད་སྤོབས་ཚོར་སྐུབ་པ་དང་
ཉམས་ལེན་ཀྱི་ཚོར་སྤྱོད་དེ་བས་ཟབ་པ་ཡོང་
སྐབ་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བཤད།

(བྱ་མཁས་པ་ཚེ་ཡིང་གིས་སྐྱར་ཞུས་བྱས)

མཐོ་གསར་ཁུལ་(སྤེལ་ཁུལ་གསར་)ཀྱིས་བྱ་ཐབས་མང་པོ་སྐྱོད་དེ་ལྷ་ས་འི་དབྱེལ་ཆའི་ ཚོང་དོན་ཁུལ་འཇུར་སྐྱོན་ལ་ཅུས་བྱུང་ཡོད་རྒྱས་སྐལ་འདེད་བཏང་བ།

(ཡར་ཁོས་དང་པོར་མཐུད) “ནང་
འདྲན་”དང་“བྱིར་སྤྱོད་”ཟུང་འབྲེལ་བྱེད་
པའི་ཚོང་འཕྲུགས་མ་འདྲན་གྱི་ལས་ཀའི་
བྱིད་སྤྱོད་ས་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས་བྱི་བྱགས་
ནས་ཚོང་འཕྲུགས་ཐོངས་མང་བྱས་ཏེ་པེ་
ཅིང་དང་། ཟང་རུའི། ཀོང་ཀོ་ལུ།
ཐིན་ཀེ་ཀ། ཁྱེད་ཏུ་ལྷགས་དབྱེལ་ཆའི་
དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་གྱི་དཔྱ་མིག་འཕེན་
དབྱེལ་ཅ་ཁི་ལས་ལ་ལྷ་སྐོར་བྱེད་པར་
བསྐྱོད་པ་དང་། མཉམ་ལས་ཀྱི་ལྷག་
བསམ་མདོན་པར་བྱས་ཏེ། ཚོང་
འཕྲུགས་མ་འདྲན་གྱི་ཆེད་དོན་བྱ་སྐྱོད་པའི་
ཐུག་དང་སྤེལ་རྒྱར་སྐལ་འདེད་བཏང་བ་
རེད། “ཚོང་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོང་

འཕྲུགས་དང་ཁི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁི་ལས་
ནང་འདྲན་བྱིད་པ”སོགས་ཚོང་འཕྲུགས་
བྱིད་སྤྱོད་ས་སྐྱོར་ཚོགས་སྤྱོད་དེ་མཐོ་གསར་
ཁུལ་གྱི་གནས་གཏན་འཁེལ་དང་མཐུན་
པའི་དབྱེལ་ཆའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སོན་
ལས་གཅིག་སྤྱོད་བྱ་རྒྱར་སྐལ་འདེད་བཏང་
སྤོ། ལྷེ་ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱི་ཁི་ལས་གཅི་
པོ་གཅིག་སྤྱོད་བྱེད་པའི་དེང་རབས་ཅན་
ཀྱི་དབྱེལ་ཆའི་སོན་ལས་གཅིག་སྤྱོད་ཁུལ་
ཏུར་ཐག་བཏོད་པ་རེད། མའོངས་པར་
“ཁི་ལས་གཅིག་དང་དོ་དམ་གཅིག”གི་
ཞབས་ཞུ་བཀོད་སྤྱོག་དང་། “བུ་རྗེའི་
རྒྱལ་པ”གཞིར་བཟུང་ཁི་ལས་ལ་ཆེད་
ལས་ཅན་གྱི་ཞབས་ཞུ་ཁོལ་འདོན་དང་ཁི་

ལས་ཀྱི་རེ་འདུན་ཐག་གཅོད་བྱས་
ཏེ། ཁི་ལས་ཀྱིས་“གཅིག་འབྲས་རྒྱལ་
པའི”ཞབས་ཞུ་དངོས་འབྲེལ་ལོངས་སྤྱོ་
སྤྱོད་སྐུབ་པར་བྱ་ར